

Læreplanstema - Kommunikation og sprog
Hvad siger loven:
Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende: 1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.   2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.   § 7 i bekendtgørelse om pædagogiske mål og indhold i seks læreplanstemaer
Hvad gør vi i Kirstinebjerg distriktet og Fredericia Kommune generelt:
I Kirstinebjerg arbejder vi på udvikling af børn og unges kommunikative og sproglige færdigheder. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte alle børns udvikling af kommunikative færdigheder, så de kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.   Læringsmiljøet skal sikre, at det pædagogiske personale via refleksion over organisering og pædagogiske / didaktiske overvejelser skaber kommunikative samspil af høj kvalitet i alle læringsrum.   Det er vigtigt, at børn tidligt i dagtilbud får varierede oplevelser med skriftsprog, kommunikationsplatforme, nonverbal kommunikation og symbol- og billedsprog. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidste om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene. Kommunikative færdigheder tilegnes ved, at børnene hører og præsenteres for et nuanceret sprogbrug.
Hvad gør vi i den enkelte afdeling:
• I Østervold har vi fokus på sprog og kommunikation i naturlige og meningsfulde sammenhænge gennem hele dagen; i hverdagens rutiner, aktiviteter og leg.   • Vi ved, at sprog udvikles i samspil og relationer mellem børn og voksne, med voksne der er bevidste om at være gode sproglige rollemodeller.   • Vi ser samtalen, som et vigtigt udgangspunkt for at udveksle fortællinger og meninger, hvor vi også øver turtagning ved skiftevis at tale og lytte.   • Vi arbejder med sproglig udvikling gennem lege og aktiviteter i børnefællesskabet og inden for barnets nærmeste udvikling. Vi har fokus på at skabe et rigt læringsmiljø, som i indretning og pædagogik inspirerer til sproglig og aktivitet.   • Vi arbejder i vuggestuen med sprogkufferter i samarbejde med forældrene. Sprogkufferten kan lånes med hjem og indeholder bøger, som er tilpasset barnets udvikling, og som der arbejdes med i hverdagen i på stuerne.   • I børnehuset Østervold har vi et ønske om, at børnene gennem deres tid hernede får kendskab til eventyret om de tre bukkebruse. På denne måde ønsker vi, at skabe genkendelighed og rød tråd fra barnets opstart til dets afslutning.   • Vi ser den non-verbale kommunikation som meget vigtig at have fokus på, vi kommunikerer ikke kun gennem det talte sprog, men i lige så høj grad gennem den måde vores krop udtrykker sig på gennem mimik, gestik, berøring og fysisk nærhed.

- I Østervold har vi stort fokus på rim og remser. Vi ved at når ord er sjove eller rimer, vågner hjernen, og børnene bliver fonologisk og lydligt opmærksomme på sproget og kan bedre huske ordene. Når vi siger rim og remser, udtaler vi ordene tydeligere og understreger sprogets rytme, og det er bevist, at børn hurtigere lærer at huske ord, når de bliver ledsaget af rytme.

SPROG I DAGLIGDAGEN

Sprogudvikling lykkedes når der er fokus på tidlig indsats – fokus på forældresamarbejdet - sprog i samspil - dialogisk læsning – tematisk sprogarbejde – sproglege og aktiviteter – turtagning – gentagelser – forudsigelighed.

Samtaler i hverdagen foregår hele dagen i vores pædagogiske læringsrum, i aktiviteterne, rutinerne, børnekulturen.

De kommunikative færdigheder øves på forskelligvis, vi skal forstå os selv, hinanden og omverden

I vores dejlige sprogum på loftet, arbejder vi med sprog på alle mulige tænkelige måder i små Fællesskaber

Sprogkuffert som kan lånes med hjem i vuggestuen

FORTÆLLINGER FRA PRAKSIS

TEMA: SPROG OG KOMMUNIKATION – FORTÆLLING FRA PÆDAGOG FRA MELLEMGRUPPEN

FORTÆLLING:

Vi har fundet tegnesager frem ved bordet, og O på 4 år begynder at tegne.

Et andet barn kommer forbi og kommenterer på hans tegning. Han synes det ligner "kruseduller"!

"Nej" siger O, "det er et dinosaur æg".

Jeg sætter mig ved siden af ham og spørger nysgerrigt ind til hans tegning;

Jeg: "du bruger mange fine farver til dit æg"

O: "ja, ligesom en regnbue"

Jeg: "hvem mon der har lagt det æg"

O: "det er dinosaursmoren – hun er her". Han begynder at tegne en dinosaur ved siden af ægget.

Jeg: "sikke en stor og flot dinosaur! Hvad sker der med ægget?"

O tænker sig lidt om og tager så et nyt stykke papir: "nu revner ægget" Siger han og tegner et æg der revner, "se, hovedet kigger ud"

Jeg: "ja, den kigger ud på sin mor", "hvad sker der så"?

O: "babyen kommer helt ud af ægget, og her er dens far", han tegner en større dinosaur.

Jeg spørger, hvad de skal have at spise, og O spørger mig hvad dinosaurer egentlig spiser. Vi får en snak om planteædende og kødædende dinosaurer.

O laver flere tegninger og fortæller til.

Jeg siger, at vi kan bruge hans tegninger til at lave en bog. Så kan han jo læse historien om dinosaurerne for sin familie, når han kommer hjem.

O kigger undrende på mig og siger: "jeg kan jo ikke læse"

"Jo, siger jeg, det er jo din historie, og du kan læse billederne og fortælle historien til din familie"

"Jah måske" siger han og samler tegningerne sammen i en bunke.

BØRNEPERSPEKTIV:

- O kan godt lide at tegne
- Han har en ide med sin tegning og bryder sig ikke om, at nogen kalder det kruseduller
- Han synes det er rart, at en voksen er interesseret i hans tegning. Han vil gerne fortælle
- O synes, at det er spændende at tale om dinosaurer og tegne til
- Han er glad og stolt af sine tegninger
- Han tror ikke rigtig på, at han kan læse, men måske fortælle...

VOKSENPERSPEKTIV:

- Jeg kan høre, at O er utilfreds med den kommentar han får om sin tegning
- Jeg beslutter mig for at vise interesse for O og det han tegner
- Jeg kan se, at O er fordybet i sin tegning, men han vil gerne fortælle
- Jeg indleder en dialog ved at spørge nysgerrigt ind til det han tegner
- Jeg kan se, at det giver ham lyst til at tegne og fortælle endnu mere
- Jeg udfordrer ham lidt med mine spørgsmål, så han kommer til at reflektere og også får lyst til at stille spørgsmål til mig
- Vi får en fin samtale/ udveksling med mange turtagninger
- Jeg vil gerne bygge videre på O's fine tegninger og fortællinger og foreslår derfor, at han laver det til en bog som han kan læse
- Jeg vil gerne give O troen på, at han kan læse/ fortælle sin historie videre til andre

MEDLÆRING/SELVREFLEKTION

- Sprog udvikles i relationer og samspil
- Sprog udvikles gennem udveksling, dialog og turtagning
- Sprog udvikles i naturlige sammenhænge gennem hele dagen
- Sproget udvikles gennem samtaler, lege og aktiviteter der er meningsfulde for barnet
- Sproget udvikles, når vi ser, hvor barnet er og bygger videre på det barnet kan, inden for nærmeste udviklingszone

TEMA: SPROG OG KOMMUNIKATION – FORTÆLLING FRA PÆDAGOG FRA VUGGESTUEN**FORTÆLLING:**

Rekrutterne ("A": 2,2 – "Al": 2,6 – "T": 2,7 – "F": 2,0) er samlet på gul stue – vi skal lave sprogaktivitet. Vi er startet ud med, at lave "De tre bukke bruse" som bordteater, hvor børnene har siddet rundt om bordet, mens den voksne har spillet eventyret igennem. Nu skal vi "spille" eventyret, hvor børnene skal være henholdsvis de tre bukke bruse og trolden. Først hjælper børnene med at hente de små skamler, mens jeg henter det lille træbord. Jeg beder børnene sætte sig foran bordet, så de kan se. "Al" siger at hun gerne vil være Trold – jeg siger at i dag er det "T" der får lov at være trold, men at hun må være den store bukke bruse. "Al" rejser sig og kravler under bordet – jeg siger til hende at det er "T" der skal komme om og gemme sig under bordet og at hun skal sætte sig og vente, til den store bukke bruse skal over broen. Jeg kalder på "T" og siger at han skal gemme sig under broen/bordet. "T" kravler under bordet.

Jeg kalder nu på "F", som skal være den lille bukke bruse. Jeg viser ham, at han skal kravle op på stolen og videre op på bordet, mens jeg siger: "Trip, trap, trip, trap". Jeg hjælper "T" i gang med dialogen: "Hvem er det der tramper på min bro" osv. "T" kommer selv frem fra under bordet og kravler op. Da den lille bukke bruse er kommet over broen, hjælper jeg "F" ned på den anden side og beder ham sætte sig ned sammen med de andre, og "T" om at gemme sig under broen igen. "F" sætter sig ned.

Så er det "Ar's" tur – han skal være den mellemste bukke bruse. Jeg viser igen, at han skal kravle op på skamlen og videre op på bordet. "Ar" kigger op på mig og bliver siddende på gulvet. Jeg viser igen, hvordan han skal kravle op og guider både verbalt og fysisk med en hånd bagpå. Igennem dialogen guider jeg "Ar", så han kommer over broen og er klar til at komme ned på den anden side.

Da den mellemste bukke bruse er kommet over broen, hjælper jeg ham ned og beder ham sætte sig ned. "Ar" går hen til reolen og sætter sig og finder et par stykker legetøj frem. Jeg kalder på ham og siger han skal komme og sætte sig sammen med de andre. Da han stadig bliver siddende, lader jeg ham sidde da han ikke "forstyrrer" de andre.

Nu er vi kommet til "Al" som skal være den store bukke bruse. "Al" kravler selv op på bordet, men skal dog assisteres med dialogen. "F" rejser sig og går over og sætter sig ved siden af "Ar" og leger med legetøjet. Imens hjælper jeg "Al" da hun skal stange trolden og hjælper derefter "T" med at "falde ned i åen". "Al" kravler derefter selv ned på den anden side.

Til slut samles vi alle på tæppet og finder eventyret på iPad'en og ser det, inden vi skal tilbage til vores stuer.

BØRNEPERSPEKTIV:

Vi hjælper med, at finde skamler.
Vi er aktiv deltager i fortællingen.
Jeg (Ar) vil hellere lege, hvilket jeg gerne må
Den voksne, hjælper mig igennem aktiviteten og fortæller mig hvad jeg skal.

VOKSENERSPEKTIV:

Den voksne guider børnene.
Den voksne vil have børnene, til at være en aktiv del af aktiviteten.
Den voksne har tænkt over aktiviteten og hvad der skal ske og hvem der gør hvad.
Den voksne ser Ar, forlade aktiviteten og inviterer ham ind i aktiviteten igen.

Den voksne understøtter børnene i, at deltage i aktiviteten og rammesætter aktiviteten.

MEDLÆRING/SELVREFLEKTION

Børnene er vigtige medspillere i aktiviteten, både før og i handlingen.
Ar mærker, at han ikke har lyst, til at være med mere, ved at forlade. Men den voksne ser ham og spørger ind til ham og accepterer hans svar.
Den voksne, er der for mig.

Sprog og kommunikation tilegnes og udvikles i nære relationer sammen med andre børn og voksne.

Aktiviteten er vigtig som en øvebane, for barnets nonverbale og verbale kommunikation.

Forskellige læringsmiljøer og aktiviteter understøtter tilegnelsen af sprogforståelse, ordforråd, udtale og sætningsdannelse i sammenhænge, der er meningsfulde børnene.

TEMA : SPROG OG KOMMUNIKATION - FORTÆLLING FRA PÆDAGOG MELLEMRUPPEN VED FROKOSTBORDET.**FORTÆLLING :**

Vi sidder 6 børn omkring bordet på ca. 3-3,5år
Vi kommer til at snakke om bedsteforældre – Mormor-morfar-farmor-farfar
F –min mormor og morfar henter mig i eftermiddag, så skal vi lege indtil mor kommer.
E- jeg hører historie ved min farmor.
L –min farfar sidder oppe i luften og nyder en god øl og en god cigar.
Jeg spørger om L ved hvorfor farfar sidder i luften
L- ja han er død.
E- min oldemor er død-hun var gammel.

BØRNEPERSPEKTIV:

Det er hyggelig her ved bordet
Vi snakker med vennerne

VOKSENERSPEKTIV:

Tag snakken om alvorlige ting når de dukker op

MEDLÆRING/SELVREFLEKTION

Gå i børnenes spor i samtalen.

TEMA : : SPROG OG KOMMUNIKATION – FORTÆLLING FRA PÆDAGOG FRA VUGGESTUEN**FORTÆLLING:**

Jeg sidder og observerer V og L som leger med magneter. De deles om magneterne og tager lidt fra hinanden. Jeg sætter ord på magneternes farver. Jeg nævner en farve og de gentager farven så godt de kan. Pigerne fortsætter med at lege på samme måde som før. V tager en magnet fra L, hvilket ikke flader i god jord. L begynder at græde, hvor efter hun får en magnet tilbage af V. Dog ikke den rigtige. "Lilla" Siger L. Hvor efter V aflevere den lilla magnet tilbage. L stopper med at græde og legen fortsætter.

BØRNEPERSPEKTIV:

Jeg vil gerne have en bestemt magnet tilbage, men jeg har først svært ved at beskrive hvilken.

Jeg finder ud af hvilken magnet jeg skal aflevere tilbage.

Vi forstår hinanden og kan forsætte med at lege sammen.

VOKSENERSPEKTIV:

Den voksne er sproglig rollemodel, som hjælper med at sætte ord på magneternes farve.

MEDLÆRING/SELVREFLEKTION

Børnene kan forstå hinanden.

Børnene anvender sproget til at forstå hinanden i legen.

Kommunikationen styrker børnenes relation, da de forstår hinanden, hvilket gør at de bliver i legen sammen.